

Kościół św. Wojciecha

Współrzędne: Szerokość - 53.130333, Długość - 23.173841

Historia tej świątyni nierozdzielnie wiąże się z powstaniem w Białymstoku od 1796 ewangelicko- augsburskiej gminy wyznaniowej. Na otrzymanym w 1825 roku terenie (dawny browar Branickich), wybudowany został **kościół pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela** i budynek parafialny z mieszkaniem dla pastora.

Szybki wzrost liczby wiernych (w 1903 roku wynosiła około 5000) przyczynił się do podjęcia decyzji o budowie nowej świątyni. Budowa neoromańskiego kościoła wg projektu łódzkiego architekta **Jana Wende** trwała od 1909 do 1912 roku. Kościół został zbudowany z ofiar fabrykantów niemieckich i w dzielnicy, gdzie w początkach XIX wieku powstały dwie osady niemieckie: Kleindorf i Neudorf. Uroczyste poświęcenie świątyni odbyło się dnia 24 czerwca 1912 r. Inicjatorem budowy i pełniącym funkcję pastora niemal przez cały okres istnienia gminy ewangelickiej był **Teodor Zirkwitz**. Znany był z organizowania akcji charytatywnych i udzielania pomocy potrzebującym. Dlatego też w 1917 roku założył w kościele ochronkę dla dzieci, którą prowadziła jego żona, Ida Zirkwitz. Był wielkim orędownikiem współistnienia różnych nacji i wyznań za co w 1929 roku otrzymał złoty krzyż zasługi. Pracował aż do emerytury na którą przeszedł w 1938 roku.

Po zajęciu miasta przez wojska rosyjskie w 1939 r. parafia formalnie przestała istnieć. Po ataku Niemiec na Rosję w 1941 r. w kościele tylko okazjonalnie odprawiano nabożeństwa dla oddziałów armii niemieckiej zdążających na front wschodni. Po wyzwoleniu Białegostoku 19 sierpnia 1944 r. pełnomocnik PKWN major Leonard Borkowicz i wojewoda białostocki dr Jerzy Sztachelski przekazali posesję wraz z kościołem na ręce ks. dziekana Aleksandra Chodyki Dekanatowi Białostockiemu.

29 października 1944 roku świątynia została poświęcona i nadana nazwa nowego patrona- św. Wojciecha Biskupa Męczennika. Pierwsze nabożeństwo odprawiono 31 października 1944 roku w intencji białostoczian rozstrzelanych w podbiałostockiej Grabówce.

Unikalne pocztówki przedstawiające kościół św. Wojciecha i inne obiekty Białegostoku na przestrzeni kilku okresów historycznych można zobaczyć na specjalnej stronie [Archiwalne Podlasie](#)

Kościół usytuowany przy ul. Warszawskiej 46, wpisany jest do rejestru zabytków pod nr: A-206 z 6.12.1969